

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	๑
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๒
กิตติกรรมประกาศ.....	๓
สารบัญตาราง.....	๔
สารบัญภาพ.....	๕
บทที่ ๑ บทนำ	๑
1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	๑
2 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	๔
3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	๕
4 สมมติฐานการวิจัย.....	๖
5 ขอบเขตการวิจัย.....	๖
6 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย.....	๗
7 ผลที่คาดว่าจะได้รับ.....	๗
บทที่ ๒ การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	๘
1 ความหมายและความสำคัญของการบังคับใช้กฎหมาย.....	๘
2 พระราชบัญญัติ/กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการมลพิษสิ่งแวดล้อม.....	๑๐
3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	๒๐
4 แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษาศักยภาพ.....	๒๓
บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย.....	๓๒
1 รูปแบบการวิจัย.....	๓๒
2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๓๒
3 เครื่องมือในการวิจัย.....	๓๕
4 การตรวจสอบเครื่องมือวิจัย.....	๓๖
5 การแปลผลในการศึกษาศักยภาพ.....	๓๖
6 การวิเคราะห์ผลการศึกษา.....	๓๙

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
7 สอดคล้องที่ใช้ในการวิเคราะห์.....	40
8 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย.....	40
บทที่ 4 ผลการวิจัย.....	42
ภาคที่ 1 ผลการวิจัยจากแบบสอบถาม	42
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา.....	42
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ศักยภาพบุคคลากร.....	56
ตอนที่ 3 สถานภาพบทบาทการบังคับใช้กฎหมาย.....	112
ภาคที่ 2 ความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ.....	135
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	149
สรุปการวิจัย	149
อภิปรายผล	158
ข้อเสนอแนะ.....	161
บรรณานุกรม	165
ภาคผนวก.....	169
ก ประวัติผู้เชี่ยวชาญ	171
ข ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ	178
ค กราฟแสดงคะแนน ที (T-Score) ระดับศักยภาพบุคคลากร	180
ง แบบสอบถาม.....	182
จ หนังสือขอความอนุเคราะห์ตอนแบบสอบถามและ หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ให้ข้อมูลหลักและขอสัมภาษณ์.....	200
ประวัติผู้วิจัย	209

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1.1	สถิติข้อมูลเรื่องราวร้องทุกข์เกี่ยวกับปัญหามลพิษ แยกตามประเภทมลพิษ ปี 2547.....	2
ตารางที่ 1.2	สถิติข้อมูลเรื่องราvr้องทุกข์เกี่ยวกับปัญหามลพิษของกรมโรงงานอุตสาหกรรม และกรมควบคุมมลพิษ แยกตามจังหวัดปี 2547.....	2
ตารางที่ 3.1	จำนวนตัวอย่างที่ศึกษาแยกตามหน่วยงานเป็นรายจังหวัด.....	34
ตารางที่ 4.1	กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาแยกแขวงเป็นรายจังหวัดและหน่วยงานที่สังกัด.....	42
ตารางที่ 4.2	ข้อมูลกลุ่มตัวอย่างด้านเพศ อายุ อายุราชการ และระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งปัจจุบัน.....	44
ตารางที่ 4.3	ตำแหน่งปัจจุบันและวุฒิการศึกษาสูงสุดของกลุ่มตัวอย่าง แยกตามหน่วยงาน.....	48
ตารางที่ 4.4	ทัศนคติของเจ้าหน้าที่ต่อการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมาย.....	56
ตารางที่ 4.5	ทัศนคติของเจ้าหน้าที่สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดต่อการปฏิบัติงาน เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมาย	60
ตารางที่ 4.6	ทัศนคติของเจ้าหน้าที่สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จังหวัดต่อการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมาย.....	63
ตารางที่ 4.7	ทัศนคติของเจ้าหน้าที่สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดต่อการปฏิบัติงาน เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมาย.....	66
ตารางที่ 4.8	ทัศนคติของเจ้าหน้าที่เทศบาลต่อการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมาย.....	70
ตารางที่ 4.9	บุคลิกภาพ/ปัจจัยทางจิตวิทยาที่เป็นปัจจยองค์ประกอบสำหรับ การปฏิบัติงานของบุคคล	73
ตารางที่ 4.10	บุคลิกภาพ/ปัจจัยทางจิตวิทยาที่เป็นปัจจัย/องค์ประกอบสำหรับ การปฏิบัติงานฯในกลุ่มตัวอย่างจากสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด.....	76
ตารางที่ 4.11	บุคลิกภาพ/ปัจจัยทางจิตวิทยาที่เป็นปัจจัย/องค์ประกอบสำหรับการปฏิบัติ งานฯในกลุ่มตัวอย่างจากสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมฯ.....	78
ตารางที่ 4.12	บุคลิกภาพ/ปัจจัยทางจิตวิทยาที่เป็นปัจจยองค์ประกอบสำหรับการ ปฏิบัติงานฯในกลุ่มตัวอย่างจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด	80

สารบัญตาราง(ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.13 บุคลิกภาพ/ปัจจัยทางจิตวิทยาที่เป็นปัจจัย/องค์ประกอบสำคัญ การปฏิบัติงานฯในกลุ่มตัวอย่างสำนักงานเทศบาล	82
ตารางที่ 4.14 การมีประสบการณ์ในการทำงานตรวจสอบ/ควบคุมมลพิษ.....	85
ตารางที่ 4.15 ประสบการณ์ในการทำงานตรวจสอบ/ควบคุมมลพิษในกลุ่มตัวอย่าง จากสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด	85
ตารางที่ 4.16 ประสบการณ์ในการทำงานตรวจสอบ/ควบคุมมลพิษในกลุ่มตัวอย่าง จากสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.....	86
ตารางที่ 4.17 ประสบการณ์ในการทำงานตรวจสอบ/ควบคุมมลพิษในกลุ่มตัวอย่าง จากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด.....	86
ตารางที่ 4.18 ประสบการณ์ในการทำงานตรวจสอบ/ควบคุมมลพิษในกลุ่มตัวอย่าง จากสำนักงานเทศบาล.....	87
ตารางที่ 4.19 ปริมาณจำนวนเรื่องที่มีประสบการณ์ตรวจสอบมลพิษ	88
ตารางที่ 4.20 ปริมาณจำนวนเรื่องที่มีประสบการณ์ตรวจสอบมลพิษในกลุ่มตัวอย่าง จากสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด.....	89
ตารางที่ 4.21 ปริมาณจำนวนเรื่องที่มีประสบการณ์ตรวจสอบมลพิษในกลุ่มตัวอย่าง จากสำนักงานทรัพยากรฯ จังหวัด.....	89
ตารางที่ 4.22 ปริมาณจำนวนเรื่องที่มีประสบการณ์ตรวจสอบมลพิษในกลุ่มตัวอย่าง จากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด.....	90
ตารางที่ 4.23 ปริมาณจำนวนเรื่องที่มีประสบการณ์ตรวจสอบมลพิษในกลุ่มตัวอย่าง จากเทศบาล.....	90
ตารางที่ 4.24 การมีประสบการณ์ในการเข้ารับการฝึกอบรมของกลุ่มตัวอย่าง	92
ตารางที่ 4.25 ประสบการณ์ในการเข้ารับการฝึกอบรมของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มตัวอย่าง จากสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด.....	93
ตารางที่ 4.26 ประสบการณ์ในการเข้ารับการฝึกอบรมของกลุ่มตัวอย่าง จากสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.....	93

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 4.27 ประสบการณ์ในการเข้ารับการฝึกอบรมของกลุ่มตัวอย่าง	
จากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด.....	94
ตารางที่ 4.28 ประสบการณ์ในการเข้ารับการฝึกอบรมของกลุ่มตัวอย่างจากเทศบาล.....	94
ตารางที่ 4.29 ระยะเวลาของหลักสูตรการฝึกอบรม.....	95
ตารางที่ 4.30 ระยะเวลาของหลักสูตรการฝึกอบรมในกลุ่มตัวอย่างจาก	
สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด	96
ตารางที่ 4.31 ระยะเวลาของหลักสูตรการฝึกอบรมในกลุ่มสำนักงานตัวอย่างจาก	
สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.....	96
ตารางที่ 4.32 ระยะเวลาของหลักสูตรการฝึกอบรมในกลุ่มตัวอย่างจาก	
สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด	97
ตารางที่ 4.33 ระยะเวลาของหลักสูตรการฝึกอบรมในกลุ่มตัวอย่างจากเทศบาล.....	97
ตารางที่ 4.34 หน่วยงานที่จัดการอบรมแก่กลุ่มตัวอย่าง	98
ตารางที่ 4.35 หน่วยงานที่จัดการอบรมแก่กลุ่มตัวอย่างจากสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด.....	99
ตารางที่ 4.36 หน่วยงานที่จัดการอบรมแก่กลุ่มตัวอย่างจากสำนักงาน	
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด.....	100
ตารางที่ 4.37 หน่วยงานที่จัดการอบรมแก่กลุ่มตัวอย่างจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด	100
ตารางที่ 4.38 หน่วยงานที่จัดการอบรมแก่กลุ่มตัวอย่างจากเทศบาล.....	101
ตารางที่ 4.39 ความพร้อมในการปฏิบัติงานด้วยการมีอุปกรณ์/เครื่องมือที่จำเป็น	
ในการตรวจคุณภาพสิ่งแวดล้อม	102
ตารางที่ 4.40 ความพร้อมในการปฏิบัติงานด้วยการมีอุปกรณ์/เครื่องมือในการตรวจวัด	
คุณภาพสิ่งแวดล้อมในกลุ่มตัวอย่างจากสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด.....	103
ตารางที่ 4.41 ความพร้อมในการปฏิบัติงานด้วยการมีอุปกรณ์/เครื่องมือในการตรวจวัด	
คุณภาพสิ่งแวดล้อมในกลุ่มตัวอย่างจากสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติฯ.....	104
ตารางที่ 4.42 ความพร้อมในการปฏิบัติงานด้วยการมีอุปกรณ์/เครื่องมือในการตรวจวัด	
คุณภาพสิ่งแวดล้อมในกลุ่มตัวอย่างจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด.....	105

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 4.43 ความพร้อมในการปฏิบัติงานด้วยการมีอุปกรณ์/เครื่องมือในการตรวจวัดคุณภาพสิ่งแวดล้อมในกลุ่มตัวอย่างจากเทศบาล.....	106
ตารางที่ 4.44 ประเภทของอุปกรณ์/เครื่องมือตรวจวัดคุณภาพพิษที่มีใช้งาน.....	107
ตารางที่ 4.45 คะแนนศักยภาพของกลุ่มตัวอย่างแยกตามหน่วยงานที่สังกัด.....	108
ตารางที่ 4.46 คะแนนศักยภาพของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด	111
ตารางที่ 4.47 สรุปการประเมินศักยภาพกลุ่มตัวอย่าง	112
ตารางที่ 4.48 วิธีการดำเนินการเมื่อตรวจสอบปัญหาในสถานประกอบการ.....	113
ตารางที่ 4.49 วิธีการ/รูปแบบการแก้ไขปัญหาโดยการบังคับใช้กฎหมาย	116
ตารางที่ 4.50 ส่วนที่มีการสั่งการปรับปรุงแก้ไขระบบที่ก่อให้เกิดปัญหา	119
ตารางที่ 4.51 ช่วงเวลาที่กำหนดให้แล้วเสร็จในการปฏิบัติ/แก้ไข	121
ตารางที่ 4.52 สัดส่วนการติดตามเพื่อตรวจสอบผลการดำเนินการ	124
ตารางที่ 4.53 สัดส่วนของผู้ประกอบการที่มีการปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ตั้งการปรับปรุงแก้ไข	125
ตารางที่ 4.54 การมีประเด็นปัญหาทางด้านระเบียบกฎหมายที่ต้องปรับปรุงแก้ไข	126
ตารางที่ 4.55 ระเบียบ/กฎหมายที่ควรต้องการปรับปรุงให้มีความชัดเจนหรือเหมาะสม (เรียงลำดับความสำคัญ)	127
ตารางที่ 4.56 ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญในการบังคับใช้กฎหมายด้านการควบคุมคุณภาพพิษ จากแหล่งกำเนิด	130
ตารางที่ 4.57 ความต้องการสนับสนุนในการปฏิบัติงานการควบคุมและแก้ไขปัญหา มลพิษ	131

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
ภาพที่ 2.1 องค์ประกอบของทัศนคติ ตามแนวคิดของ เหอร์เมอร์ชอร์น ชันท์ และอสบอร์น.....	26
ภาพที่ 2.2 กระบวนการรับรู้ของเหอร์เมอร์ชอร์น ชันท์ และอสบอร์น.....	30